HIDE AWAY

มงกุฎอินเดีย

india

เรื่องราวจากดินแดนเหนือสุดของอินเดีย
ที่หากเปรียบอินเดียเป็นสาวสวยหน้าตาคมเข้ม
ดินแดนที่กล่าวถึงในเล่มก็เปรียบกับ "มงกุฎ"
ที่ช่วยทำให้สาวนางนี้มีเสน่ห์ยิ่งขึ้น

เอกปวีณ นิลรัตน์

ทาจิกิสถาน
อัฟกานิสถาน
จัมมูและแคชเมียร์
ปากีสถาน
ศรีนาการ์
โซนามาร์ก
พาฮาลแกม
คาร์กิล
ดาฮานู
มุลเบก
ลามายูรู
ฮุนเดอร์
หุบเขานูบรา
ซูเมอร์
ดิสกิต
ลิกีร์
อัลชิ
สต็อก
เลห์
ทะเลสาบปันกอง
โซโมรีรี
หิมาจัลประเทศ
ปัญจาบ
เดลี

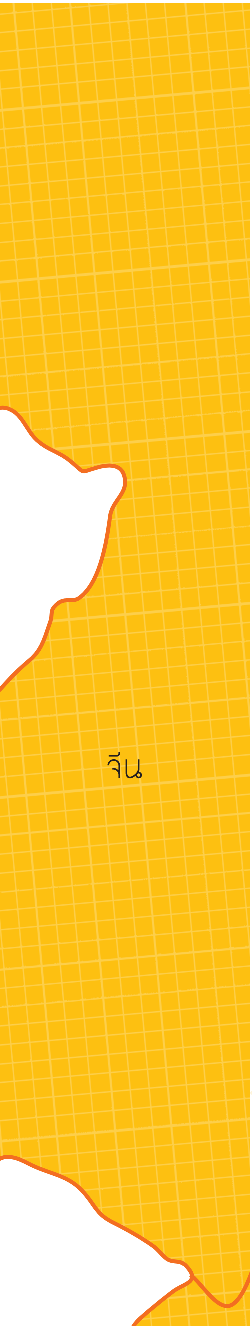

TRIP
การเดินทาง

วันที่	กิจกรรม
1	บินไปเดลี
2	บินไปศรีนาการ์ เที่ยวในเมือง
3	เที่ยวตลาดน้ำ เที่ยวพาฮาลแกม
4	นั่งรถไปเลห์ แวะเที่ยวโซนามาร์ก ผ่านคาร์กิล มุลเบก พระพุทธรูปแกะสลัก
5	เที่ยววัดลามายูรู ถึงเลห์ เที่ยวในเมือง
6	ไปหุบเขานูบรา เที่ยวปานามิก ซูเมอร์ พบรินโปเช ดูคอนเสิร์ต
7	เที่ยวดิสกิต ขี่อูฐฮุนเดอร์
8	เที่ยวทะเลสาบปันกอง เฮมิส ติกเซ่ เช
9	ฟังธรรมจากทะไลลามะ เที่ยวสต็อก
10	เดินเล่นในเลห์ (แยกจากเพื่อนๆ)
11	เที่ยวลิกีร์ เดินเขาวันแรก
12	เดินเขาวันที่สอง
13	เดินเขาวันที่สาม
14	นั่งรถไปดาฮานู
15	เที่ยวอัลชิ กลับเข้าเลห์ หาทัวร์ไปโซโมรีรี่
16	พักผ่อน เดินเล่นในเลห์
17	ไปโซโมรีรี่
18	นั่งรถกลับเลห์
19	เทศกาลลาดัก ชมขบวนพาเหรดเปิดงาน
20	เทศกาลลาดัก ชมระบำหน้ากาก ดูการแข่งขันโปโล
21	บินกลับประเทศไทย

พระราชวังและกอมปาที่เช

บทนำ

จากความใฝ่ฝันว่าจะไปเยือนลาดัก (Ladakh) ให้ได้สักครั้ง ทำให้หมุดหมายการเดินทางครั้งนี้ปักลงไปบนดินแดนเหนือสุดบนแผ่นดินอินเดีย ผมพบข้อมูลเกี่ยวกับเลห์ (Leh) เมืองศูนย์กลางของลาดักว่าในฤดูร้อนที่นั่นเปรียบได้กับถนนข้าวสาร มีบริการด้านต่างๆ แก่นักท่องเที่ยวอย่างพร้อมสรรพ จากข้อมูลนั้นผมจึงวางแผนว่าจะแบกเป้ไปคนเดียวแล้วค่อยไปหาซื้อทัวร์เอาข้างหน้า แต่เมื่อเจอประกาศในเว็บบอร์ดชวนเที่ยวว่า

"ประสบการณ์หิมาลัย : ไต่บันไดสู่สวรรค์ บนเส้นทางแคชเมียร์-ลาดัก มะนาลี สัมผัสอัญมณีแห่งหิมาลัย ในแคว้น จัมมู & แคชเมียร์ (Jammu & Kashmir) กับภูมิประเทศหลากหลาย ความงามสุดสายตา พบกันได้ที่นี่"

ความคิดที่จะเดินทางไปคนเดียวจึงเปลี่ยนไป ผมตั้งใจไว้ว่าหากไปคนเดียวจะต้องนอนพักผ่อนที่เลห์ให้ได้สองวันเต็ม เพื่อปรับสภาพร่างกายให้คุ้นเคยกับสภาวะออกซิเจนบางเบาบนเทือกเขาสูงก่อนที่จะออกไปเที่ยวที่อื่น แต่ถ้าไปตามรายการชวนเที่ยวนี้ ผมยังจะได้เที่ยวเมืองศรีนาการ์ (Srinagar) ในแคชเมียร์ด้วย การนั่งรถจากศรีนาการ์มาเลห์ ระดับความสูงจะค่อยๆ เพิ่มขึ้น ร่างกายคงปรับตัวได้ ไม่ต้องเสียเวลานอนเฉยๆ อยู่ที่เลห์สองวัน หรือถ้าผมอยากอยู่เที่ยวในลาดักต่อก็สามารถแยกกลุ่มได้

ในเว็บบอร์ด มีกระแสตอบรับว่า

ลิน : ทริปในฝันเลย ไปด้วยค่ะ ยังทันไหมเนี่ย! __ __ __@yahoo.com

xxx : สนใจไปด้วยคนครับ ตอนนี้ครบหรือยัง __ __ __@hotmail.com

แดน : ตอนนี้ได้ 3 คนแล้ว รออีก 2-3 ท่านก็ไปได้แล้วครับ มีข้อสงสัยสอบถามได้นะครับ ทางกระทู้ อีเมล หรือโทรศัพท์ ตามสะดวก

yyy : สนใจค่ะ แต่มีผู้หญิงไปด้วยไหมคะ

แดน : มี 1 ท่านครับ แต่ต้องขอเลื่อนโปรแกรมออกไป 1 สัปดาห์นะครับ

บอม : ตอนนี้มีลูกทัวร์กี่คนแล้วครับ *__*

แดน : 3 คนครับ รอคุณลินตอบกลับมาอีกครั้ง ไม่แน่ใจว่าจะติดสัมมนาหรือเปล่า

ผมได้ติดต่อกับแดน แจ้งความประสงค์ที่จะร่วมเดินทางด้วย แต่ไม่กลับพร้อมคนอื่น ผมอยากอยู่ที่เลห์ต่อให้นานกว่านั้น แดนจึงเพิ่มเติมข้อความในเว็บบอร์ดไว้ให้ว่า

แดน : สรุปตอนนี้มี 4 คนครับ คุณบอม คุณลิน ผม และคุณวินที่เพิ่มมา แต่จะอยู่ที่เลห์ต่อ ไม่กลับพร้อมกันครับ

หลังจากที่ได้ติดต่อกันทางอีเมล นัดพบกันที่ร้านกาแฟในห้างดังใจกลางกรุงเทพฯ เพื่อทำความรู้จักและเก็บหนังสือเดินทางไปทำวีซ่าเข้าประเทศอินเดีย โดยแดนเป็นผู้ดำเนินการให้ ในวันนั้นมีเพียงแดน บอม นักศึกษาแพทย์ปี 4 และผม ที่ได้มาเจอกัน ส่วนลินซึ่งเป็นแพทย์หญิงทำงานอยู่ทางภาคใต้ จะได้พบพวกเราในวันออกเดินทาง

ก่อนออกเดินทางเพียงสัปดาห์เดียว เราได้เพื่อนร่วมทางเพิ่มอีกหนึ่งคนคือ พี่แพท ซึ่งเป็นเพื่อนร่วมก๊วนตีแบดกับผม พี่แพทใช้เวลาตัดสินใจไม่ถึงห้านาที เพราะเคยคิดจะไปเที่ยวบนเส้นทางสายนี้อยู่แล้ว และเป็นการดีที่ลินจะได้มีเพื่อนผู้หญิงอีกสักคนในการเดินทางครั้งนี้

...แล้วการเดินทางของพวกเราก็เริ่มต้นขึ้น...

บันทึกบทแรกในอินเดียเกิดขึ้นที่สนามบิน อินทิรา คานธี ในเดลี (Delhi) เมื่อพวกเราไปถึงราวสามทุ่ม ฝนเริ่มโปรยปรายลงมา แดนจัดการแลกเงินและจ่ายค่าแท็กซี่ ระบบแท็กซี่วุ่นวายไม่น้อย หลังจากที่จ่ายค่าแท็กซี่ได้รับคูปองมาแล้ว เราต้องรอกันอีกพักใหญ่กว่าจะหาแท็กซี่คันที่ว่างอยู่ได้

รถแท็กซี่ของที่นี่ดูจะคันเล็กกว่าที่เมืองไทย แต่เราทั้งห้าคนตัดสินใจนั่งเบียดกันไปในคันเดียว ดีกว่าแยกกันแล้วไปพลัดหลงกันวุ่นวาย เพราะมีเพียงแดนที่เคยมาอินเดียและเคยพักที่โรงแรมจุดหมายสำหรับคืนนี้ ท้ายรถอัดแน่นไปด้วยเป้ใบใหญ่ มีแต่กระเป๋าแบบมีล้อลากของพี่แพทที่ถูกนำไปผูกไว้ในที่เก็บของบนหลังคารถ เพราะเป็นเพียงใบเดียวที่กันน้ำกันฝนได้

ก่อนรถออก เกิดบทปู๊เล็กๆ ระหว่างแดนกับคนขับแท็กซี่ เมื่อคนขับต้องการเงินค่าทิปเพิ่มอีก 150 รูปี จากราคาที่แดนจ่ายไปแล้ว 250 รูปี ซึ่งคิดแล้วเป็น 60 เปอร์เซ็นต์ของค่าโดยสารทีเดียว

“50 รูปี” แดนต่อรอง

“ใครๆ เขาก็คิดราคานี้กันทั้งนั้น” คนขับแท็กซี่เริ่มเสียงดัง

“ก็ผมจ่ายมาจากข้างในแล้ว กลับเข้าไปถามด้วยกันก็ได้” แดนขึ้นเสียงบ้าง

“เชิญ เชิญเลย จะไปถามหรือไปคันอื่นก็ได้” คนขับบอกพลางทำท่าจะแกะเชือกยกกระเป๋าลงจากหลังคารถ

การโต้เถียงดำเนินไปอีกไม่นาน ในที่สุดแดนก็เป็นฝ่ายยอมแพ้

เพราะเริ่มดึกแล้ว และพรุ่งนี้เราต้องกลับมาขึ้นเครื่องไปศรีนาการ์แต่เช้า เมื่อต่อรองค่าทิปได้ตามปรารถนา แท็กซี่หนุ่มจึงอารมณ์ดีขึ้น พยายามชวนแดนซึ่งนั่งคู่กับคนขับคุย

"มาอินเดียครั้งแรกเหรอครับ"

"เคยมาแล้ว"

"เมื่อกี้ขอโทษด้วยนะครับที่ผมแสดงกิริยาไม่สุภาพกับคุณ แต่คนขับแท็กซี่คนอื่นเขาก็คิดราคาเดียวกันกับผมทุกคน" คนขับแท็กซี่บอก

"ไม่ต้องคุยก็ได้ ผมไม่ต้องการคุยกับคุณ" แดนตัดบทด้วยความรำคาญ

คนขับแท็กซี่เงียบไปพักใหญ่แล้วพยายามชวนคุยอีก

"พรุ่งนี้พวกคุณจะไปขึ้นรถไฟเหรอครับ" เขาถามเพราะโรงแรมที่เราจองมาอยู่ใกล้สถานีรถไฟ

"เปล่า" แดนตอบ

"กลับมาขึ้นเครื่องที่สนามบินอีกเหรอครับ"

"ใช่"

"ทำไมไม่หาที่พักแถวนี้ล่ะ ผมพาไปได้นะ" เขาพยายามนำเสนอ

"ไม่เป็นไร ผมจองโรงแรมมาแล้ว"

"ถ้าอย่างนั้นพรุ่งนี้เช้าให้ผมมารับพวกคุณไปสนามบินนะ" เขาตื๊อต่อ

พวกเราคุยกันเป็นภาษาไทยว่าเขาช่างกล้า เรียกเงินค่าทิปแพงแล้วยังจะมาขอไปส่งที่สนามบินอีก แล้วจะเรียกค่าบริการอีกเท่าไรกัน

เรื่องนี้จบลงด้วยดีเมื่อคนขับรถแท็กซี่ลดค่าทิปเหลือแค่ 50 รูปี และจะมารับเราพรุ่งนี้เช้าด้วย แดนตกลงตามนั้น พร้อมนัดหมายเวลาแล้วจ่ายค่าทิปเพิ่มให้เป็น 100 รูปี

“คุณสมควรได้รับมัน” แดนทิ้งท้าย พร้อมจดชื่อกับหมายเลขโทรศัพท์มือถือของคนขับแท็กซี่ไว้

บนกระดาษเขียนว่า PAWIN xxx-xxxx อ้าว! ชื่อเดียวกับผมเลย

เอกสารและตั๋วต่างๆ จากการเดินทาง

ชิคาราสีสวยเรียงรายริมฝั่ง

ขอโทษ
ไม่ได้ตั้งใจ
(จริงๆ นะ)

พวกเรากินอาหารที่ห้องอาหารของโรงแรมยังไม่ทันเสร็จ ปวีณก็มารอรับแต่เช้า เขาจอดรถไว้เสียไกล เราต้องแบกกระเป๋าเดินตามเขาไปไกลกว่าหนึ่งรอบสนามฟุตบอลกว่าจะถึงที่จอดรถ วันนี้เป็นวันชาติ หรือวันครบรอบวันที่ประเทศอินเดียได้รับเอกราชพอดี มีพิธีฉลองและมีการรักษาความปลอดภัย จึงต้องมีการปิดการจราจรบนถนนใกล้โรงแรมที่เราพัก

เพียงแค่ชั่วโมงเศษจากสนามบินในเดลี เราก็เดินทางมาถึงศรีนาการ์ เมืองศูนย์กลางของแคชเมียร์ ซึ่งคำว่าแคชเมียร์นั้นถ้าจะให้ได้อารมณ์เมืองแขกหน่อย ต้องเรียกว่า “กัศมีร์” ศรีนาการ์เป็นเมืองที่อยู่ใกล้ชายแดนปากีสถาน จึงต้องมีการลงทะเบียนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ เจ้าหน้าที่พูดจาดีและสุภาพ คงคุ้นเคยกับการต้อนรับนักท่องเที่ยวอยู่แล้ว มีป้ายเขียนไว้ด้วยว่า ถ้าถูกข่มขู่หรือเรียกสินบน นักท่องเที่ยวสามารถโทร. แจ้งได้ตามหมายเลขที่ระบุไว้

ผมดีใจที่ได้เดินทางมาถึงแคชเมียร์ แต่ประทับใจความสุภาพของเจ้าหน้าที่อยู่ได้ไม่นานก็เกิดเรื่องโชคร้ายขึ้น เมื่อมารับกระเป๋าที่สายพานแล้วพบว่าสายสะพายเป้ใบใหญ่ของผมฉีกขาดไปข้างหนึ่ง ผมกังวลอยู่บ้างเพราะวันนี้เป็นเพียงวันแรกของการเดินทางเท่านั้น หนทางยังอีกไกล แต่คิดว่าอย่างไรเสียคงหาทางซ่อมได้

อาจาซ เจ้าของที่พักซึ่งแดนติดต่อมาทางอีเมลมารอรับพวกเราพร้อมคนขับและรถจี๊ป เนื่องจากเป็นวันชาติของอินเดียที่ร้านรวงและถนนปิดเสียส่วนใหญ่ มีทหารประจำการอยู่ตามจุดต่างๆ ทั่วเมืองคอยรักษาความปลอดภัย เพราะมีบุคคลระดับวีไอพีมาเป็นประธานงานฉลองวันชาติอยู่ในเมือง อาจาซจึงต้องพาพวกเราเลี้ยวเข้าออกตามซอกซอยในเมือง จนมาถึงท่าเรือริมทะเลสาบดาล (Dal Lake) ทะเลสาบที่สวยและมีชื่อเสียงที่สุดในศรีนาการ์ ดาลถูกโอบล้อมด้วยภูเขาสูง มีเกาะแก่งและสวนลอยน้ำที่ชาวบ้านใช้ปลูกพืชผักกระจายอยู่บนผืนน้ำสงบนิ่ง

ที่พักของเราคืนนี้เป็นบ้านเรือ (Houseboat) ซึ่งจอดอยู่กลางทะเลสาบดาล บ้านเรือมีที่มาว่า ชาวอังกฤษเข้ามาในแคชเมียร์ช่วงแรกยังไม่สามารถถือครองที่ดินได้ จึงได้แก้ปัญหาเฉพาะหน้าโดยสร้างบ้านเรือเป็นที่อยู่อาศัยในทะเลสาบ แล้วกลายเป็นที่นิยมของชาวแคชเมียร์เองในเวลาต่อมา

การจะไปถึงบ้านเรือได้ก็ต้องนั่งเรือไป มีเรือที่ใช้กันอยู่ในทะเลสาบเรียกว่า “ชิคารา (Shikara)” เป็นเรือไม้สีสด มีหลังคา และปูเบาะนิ่มๆ ให้ผู้โดยสารนั่งได้อย่างสบายก้น

23

เอกปวีณ นิลรัตน์

การสัญจรในทะเลสาบดาล

การตกแต่งภายในบ้านเรือ

ระหว่างทางเราเห็นบ้านเรือหลายลำจอดเรียงกันอยู่เป็นแถวตามแนวเกาะกลางทะเลสาบ แต่ละลำตกแต่งด้วยงานไม้แกะสลักสวยงามแตกต่างกันไป ผ่านผืนน้ำกว้างของทะเลสาบได้ไม่นานเราก็มาถึงบ้านเรือของพวกเรา บ้านเรืออ่าวเปอร์เซีย (Persian Gulf Houseboat)

แรกเห็นพวกเราก็บอกกันว่าสวยจัง เป็นบ้านเรือประดับประดาด้วยไม้แกะสลัก ภายในมีเฟอร์นิเจอร์ตกแต่งด้วยสีแดงเข้ม ถัดจากระเบียงหน้าเป็นห้องนั่งเล่น ห้องกินข้าว และลึกเข้าไปด้านในเป็นห้องนอนสองห้อง บ้านเรือหลังนี้จะเป็นของเราแต่เพียงผู้เดียว (หมายถึงเราทั้งห้าคน) ตลอดการพักอยู่ในศรีนาการ์

อาจาซแนะนำให้รู้จักมูฮัมเหม็ดพ่อบ้านที่จะคอยดูแลพวกเรา มูฮัมเหม็ดต้อนรับเราด้วยชานมร้อนของอินเดียที่เรียกว่า “ไช (Chai)” จิบชาชมชิคาราพายอ้อยอิ่งผ่านไปมาได้ไม่นาน เราก็ต่างแยกย้ายหามุมสงบ งีบหลับด้วยความเพลียจากการเดินทาง

ตื่นมาอีกทีได้เวลาอาหาร มูฮัมเหม็ดจัดโต๊ะไว้ให้แล้ว เขาบริการพวกเราดีมาก ทุกอย่างไม่เคยเป็นปัญหาสำหรับเขา อะไรก็โน พรอบเบลม (no problem) ตลอด ผมบอกเขาเรื่องกระเป๋าที่ขาด เขาก็บอกว่าไม่มีปัญหา เดี๋ยวจัดการให้เช่นกัน เวลาพูดกับพวกเราเขาจะใช้คำว่า เซอร์ (sir) หรือ มาดาม (madam) ทุกครั้งจนพวกเราล้อกันว่าเขาต้องจบการโรงแรมมาจากสวิตเซอร์แลนด์แน่

อาหารมื้อเที่ยงวันนี้มีแต่ผัก ทั้งผัดผัก แกงผัก และมันฝรั่ง ทำให้เราทำผิดโดยไม่ได้ตั้งใจ เมื่อพี่แพทค้นในกระเป๋าใบเล็กแล้วเจออาหารแห้ง ที่พี่สาวซึ่งเปิดร้านซูเปอร์มาร์เกตใส่มาให้เมื่อรู้ว่าน้องสาวจะมาอินเดีย หมูทุบเจ้าดังถูกนำมาแจกจ่ายกินกับผัก พวกเราลืมไปว่าเจ้าของบ้านเป็นชาวมุสลิม

“พี่แพท เก็บป้ายหน้าซองทิ้งไปก่อนดีกว่า” ผมบอกเมื่อพวกเราเริ่มมื้อกลางวันไปแล้วกว่าครึ่งทาง เพราะป้ายนั้นมีรูปเจ้าของเนื้อที่พวกเรากินกันอยู่ให้เห็นแบบจะจะ

“ถ้ามูฮัมเหม็ดรู้จะว่าไหมเนี่ย” บอมถาม

“ไม่หรอกมั้ง บอกเขาไปแล้วกันว่าเป็นปลาหมึกบด” แดนบอก

“ถ้าเขาขอชิมล่ะพี่” บอมถามต่อ

“ก็ตัวใครตัวมันแล้วกันครับน้อง”

เมืองศรีนาการ์เมื่อมองลงมาจากวัดศังกราจารย์

ศรีนาการ์ เดย์ทัวร์

ช่วงบ่าย อาจาซมอบหน้าที่ให้ไกด์ชื่อ ฟารุก เป็นคนพาเราเที่ยว เรานั่งเรือชิคารามาขึ้นรถจี๊ปแล้วไปวัดศังกราจารย์ (Shankaracharya) เป็นที่แรก วัดแห่งนี้ตั้งชื่อตามพราหมณ์คนสำคัญคนหนึ่งของศาสนาฮินดู ฟารุกให้รถจอดรออยู่หน้าวัด ตัวเขาคงพาคนมาเที่ยวที่นี่บ่อยจนไม่อยากเดินขึ้นไปแล้ว พวกเราจึงเดินไต่บันไดกว่าสองร้อยขั้นขึ้นไปกันเอง วัดแห่งนี้เป็นวัดเก่าแก่ในศาสนาฮินดูที่มีมาก่อนศาสนาอิสลามจะเข้าสู่แคชเมียร์

ศังกราจารย์
คนสำคัญของศาสนาฮินดู

ศังกราจารย์ มีนามเดิมว่า อาทิ ศังกระ (Adi Shankara) เป็นชาวเมืองเกราลา (Kerala) ซึ่งอยู่ทางตอนใต้ของอินเดีย มีชีวิตอยู่ในช่วง ค.ศ. 788-820 เป็นนักปราชญ์ในศาสนาพราหมณ์คนสำคัญ ผู้ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้กอบกู้ศาสนาพราหมณ์แล้วปฏิรูปเป็นศาสนาฮินดูได้สำเร็จ

ศังกราจารย์ได้รับการศึกษาจากมหาวิทยาลัยนาลันทา ทำให้มีองค์ความรู้และวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยต่างๆ ของศาสนาพุทธได้ ในช่วงที่ผู้คนหันไปฟังคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าและนับถือศาสนาพุทธมากขึ้น ท่านได้ดำเนินการปรับคำสอนและพิธีกรรมของพุทธศาสนามาเป็นของตนจนเกิดเป็นศาสนาฮินดู ก่อตั้งวัดและคณะนักบวชตามแบบพุทธ จากที่ก่อนหน้านั้นศาสนาพราหมณ์มีเพียงเทวสถานที่ไม่มีนักบวชอยู่ประจำ

ศังกราจารย์ยังเชื่อมโยงพระพุทธเจ้าเข้ามาในศาสนาฮินดู โดยอ้างว่าพระพุทธองค์เป็นนารายณ์อวตารภาคหนึ่ง ทำให้เกิดการกลืนกลายศาสนาพุทธ เท่ากับว่าผู้ที่นับถือพุทธก็คือผู้นับถือศาสนาฮินดู วัดพุทธบางแห่งถูกเปลี่ยนไปเป็นศาสนสถานในศาสนาฮินดู ชาวพุทธก็ไม่ได้ต่อต้าน เนื่องจากยังคงทำพิธีกรรมและสักการะพระพุทธเจ้าได้โดยนักบวชฮินดูเป็นผู้ทำพิธี แต่หลังจากนั้นศาสนาพุทธก็ค่อยๆ ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของศาสนาฮินดูไป

ศังกราจารย์ประพันธ์คัมภีร์เวทานตะและคัมภีร์ปุราณะ ซึ่งเป็นอีกทางหนึ่งที่ลดทอนความสำคัญของศาสนาพุทธ นอกจากนี้ยังเป็นผู้ก่อตั้งลัทธิไศวะในศาสนาฮินดู ที่นับถือพระศิวะเป็นเทพสูงสุด และตนเองก็ได้รับการนับถือเป็นองค์อวตารของพระศิวะด้วย

วัดตั้งอยู่บนยอดเขา เป็นจุดชมวิวพาโนรามาของเมืองศรีนาการ์ที่ดีที่สุดแห่งหนึ่ง บนยอดเขานั้นมีหินศักดิ์สิทธิ์อยู่ในสถูปที่ต้องไต่บันไดอีกหลายขั้นเพื่อเข้าไปไหว้ด้านใน ก่อนขึ้นไปผมถามคนท้องถิ่นที่เดินอยู่แถวนั้นเรื่องรองเท้า คงไปถามเอาคนที่เคร่งเข้า เขาบอกให้ผมถอดรองเท้าและถุงเท้าด้วย ขณะเพื่อนๆ ที่เดินนำขึ้นไปแล้วไม่ได้ถอดถุงเท้า ทำให้ผมต้องรีบเดิน เพราะการเดินเท้าเปล่าบนหินที่ตากแดดร้อนๆ นี้เพิ่มการไหลเวียนโลหิตมาที่เท้าได้อย่างดี ฝ่าเท้าของผมจึงออกสีชมพูเรื่อๆ ดูสวยงามเป็นอย่างยิ่ง นักท่องเที่ยวที่มาที่นี่มีหลายคนมาจากรัฐอื่นของอินเดีย พวกเขาทักทายและพูดคุยกับพวกเราเป็นอย่างดี

เมืองศรีนาการ์มีสวนที่สร้างไว้ตั้งแต่สมัยราชวงศ์โมกุล (Mughal) หลายแห่งที่เราไม่พลาดชม ประเดิมสวนชาลิ (Shali Bagh) เป็นแห่งแรก

ความสวยงามของสวนแบบโมกุล

สวนแบบโมกุลมักจัดในลักษณะสมมาตรทั้งซ้ายขวา ถ้าซ้ายมีกุหลาบสามต้น ขวาก็ต้องมีเท่ากัน มีอาคารสีแดงอิฐอยู่ตรงกลาง จุดเด่นของสวนแห่งนี้คือมีน้ำพุกลางสวนที่เชื่อกันว่าเป็นน้ำบริสุทธิ์และรักษาโรคได้ คนขับรถยังวานให้ฟารุกเอาน้ำใส่ขวดกลับไปฝาก น้ำพุไหลออกมาเป็นธาร มีเด็กๆ เล่นน้ำกันอย่างสนุกสนาน เด็กชายตาโตตัวอวบๆ คนหนึ่งทักทายพวกเราแล้วถามว่ามาจากไหน พอรู้ว่ามาจากเมืองไทยเขาก็ทำตาโตยิ่งกว่าเดิม แล้วบอกว่าจะไปงานลูกเสือโลกที่เมืองไทย

ผมจึงบอกเขาว่า “แล้วเจอกันที่เมืองไทย” ก่อนกลับออกมาจากสวนแห่งนั้น

สวนแห่งต่อมาที่เราได้เข้าชมคือ สวนชาลิมาร์ (Shalimar Bagh) ซึ่งจักรพรรดิจาฮังกีร์ (Jehangir) สร้างขึ้นเพื่อมอบแด่ราชินีนูร์ จาฮัน (Nur Jahan) สวนนี้จึงเรียกขานกันว่า สวนแห่งความรัก ภายในสวนร่มรื่นกว้างใหญ่ เด็กๆ ถูกใจน้ำพุและบ่อน้ำกลางสวน เด็กชายบางคนแก้ผ้าลงไปเล่นน้ำในบ่อ

ในเมืองศรีนาการ์ไม่มีห้างใหญ่โตให้เดินเล่น พื้นที่สวนจึงถูกจับจอง หลายครอบครัวอุ้มลูกจูงหลานมานั่งพักผ่อนกันใต้ร่มไม้ ซึ่งน่าจะดีกว่าการพักผ่อนในห้างสรรพสินค้าที่ไม่มีอากาศบริสุทธิ์

ในขณะที่เราเดินชมสวนและถ่ายรูปเด็กๆ ชาวแคชเมียร์หน้าตาคมเข้ม หน้าตาแปลกๆ จืดๆ อย่างพวกเราก็โดนขอถ่ายรูปด้วยเช่นกัน ไม่แน่ใจว่าพวกที่ขอถ่ายรูปนั้นเป็นคนท้องถิ่นหรือนักท่องเที่ยวจากรัฐอื่นของอินเดีย ไม่ได้ถามเพราะตอนนั้นยังงงอยู่ ได้แต่ยิ้มสู้กล้องอย่างเดียว

หลังจากนั้นฟารุกจะพาเข้าสวนอีกแห่งหนึ่ง แต่เราขอพักเรื่องสวนไปดูอย่างอื่นบ้าง เขาจึงพาไปโรงงานทอพรมแคชเมียร์ พรมแคชเมียร์เป็นงานศิลปะที่สวยงาม ลวดลายละเอียด สร้างชื่อให้

ร้านค้าหน้าสวนโมกุล

แก่แคชเมียร์มานาน ศิลปะการทอพรมนี้ได้รับอิทธิพลจากเปอร์เซีย ในโรงงานมีการอธิบายถึงการทอ ซึ่งเป็นการมัดด้ายสีต่างๆ เข้ากับเส้นยืน มีเจ้าหน้าที่อธิบายถึงความละเอียดของพรมและการออกแบบลาย สุดท้ายเราเข้าสู่ห้องขายพรมซึ่งมีพรมที่ทอเสร็จแล้วม้วนอยู่ในตู้และวางบนพื้น พรมหลายผืนถูกคลี่ออกให้ดูลวดลายที่สวยงาม ราคาแพงสมกับความประณีต

เมื่อไม่มีใครสนใจ เจ้าหน้าที่จึงบอกว่าที่นี่ยินดีรับบัตรเครดิตและจัดส่งไปต่างประเทศได้ ถึงอย่างนั้นก็ยังไม่มีใครสนใจ เขาจึงนำพรมผืนเล็กและความละเอียดน้อยกว่ามาให้ดู แต่การขายยังคงไม่ประสบผล เรากลับออกมาโดยไม่มีใครได้พรมแคชเมียร์กลับออกมาด้วย

ต่อจากโรงงานทอพรม เราไปมัสยิดฮาซรัทบาล (Hazratbal Mosque) ซึ่งตั้งอยู่ริมทะเลสาบดาลทางตะวันตก เป็นมัสยิดยอดโดมสร้างจากหินอ่อนสีขาวตามแบบสถาปัตยกรรมอาหรับ ตามช่องลมมีคนนำด้ายมาผูกเพื่อขอพร นอกมัสยิดด้านที่ติดกับทะเลสาบมีชาวเมืองมาเดินเล่นและนั่งพักผ่อน เด็กชายหญิงเล่นจับปลากันอยู่ริมน้ำด้วยมือเปล่า เห็นตอนแรกผมยังอดดูแคลนไม่ได้ว่าจะจับได้หรือ แต่เมื่อเห็นผลงานที่อยู่ในถังน้ำแล้วก็ต้องทึ่ง ลูกปลาเล็กๆ หลายตัวบ่งบอกได้เป็นอย่างดีว่าเด็กพวกนี้มือไวแค่ไหน

ระหว่างทางเดินกลับมาขึ้นรถมีร้านขายขนมพื้นเมืองอยู่หลายเจ้า พ่อค้าใจดีหยิบยื่นให้ชิม พวกเราไม่ได้ซื้อมา แต่กลับอุดหนุนขนมปังที่อบในโอ่งมาลอง เพราะกลิ่นของมันหอมยั่วยวนกว่า

< มัสยิดฮาซรัทบาลสร้างด้วยหินอ่อนสีขาว

ฟารุกพาแวะเข้าวัดซิกข์แห่งหนึ่งที่มีผู้คนกำลังสวดมนต์อยู่ เราได้เข้าไปดูด้านใน ทุกคนต้องโพกผ้าก่อนเข้า มีผ้าให้ผู้มาเยือนยืมใช้วางบริการไว้หน้าวัด ก่อนกลับออกมา พระในวัดแจกถั่วบดใส่มือมาให้กินเพื่อเป็นสิริมงคล และเมื่อออกมาด้านนอก ชายชราที่นั่งอยู่ยังแจกข้าวตอกให้กินอีก

บนสุด : ขนมปังที่อบในโอ่ง กลิ่นหอมน่ากิน

บน : กรรมวิธีการผลิตขนมทอดกรอบ

บนขวา : พ่อค้าชวนชิมขนมที่ขาย

การเลี้ยงอาหารของชาวซิกข์

ศาสนสถานของศาสนาซิกข์เรียกว่า "คุรุดวารา" หมายถึงประตูหรือทางที่ทอดไปสู่พระศาสดา พิธีกรรมสำคัญของคุรุดวาราทุกแห่งคือ สังคัต หรือการร่วมเจริญธรรม และ ปังคัต หรือครัวประชาคมเสรี

ครัวประชาคมเสรี หรือครัวพระศาสดา (Guru ka Langar คุรุ-กา-ลังคัร) มีจุดประสงค์เพื่อบริการอาหารแก่ศาสนิกชนทุกคน นักเดินทาง นักธุดงค์ และคณะที่มาเยี่ยมเยือน ไม่ว่าจะสูงศักดิ์หรือต่ำต้อย มั่งมีหรือยากจน ทุกคนจะได้รับอาหารชนิดเดียวกัน นั่งรวมกันเป็นแถวเดียว กินร่วมกันโดยไม่คำนึงถึงความแตกต่าง ต้องช่วยตัวเองและช่วยเหลือกัน ทั้งการทำความสะอาดสถานที่และล้างถ้วยชาม ไม่มีใครมีอภิสิทธิ์กว่ากัน เป็นการสร้างความเสมอภาคระหว่างมวลมนุษยชาติ

บุคคลที่ไม่ได้นับถือศาสนาซิกข์ก็เข้าไปสักการะภายในคุรุดวาราได้ โดยก่อนเข้าต้องถอดรองเท้า และสวมผ้าคลุมศีรษะ สามารถร่วมกินอาหารกับชาวซิกข์ได้ เป็นการละความทะนงในชาติกำเนิดและสถานภาพทางสังคมของตนเอง แสดงออกถึงความเสมอภาคและความสัมพันธ์ฉันพี่น้อง

ผู้เผยแผ่ศาสนานำสวดในวัดซิกข์

เรากลับเข้าเมืองศรีนาการ์ ฟารุกพาไปที่มัสยิดจามา (Jama Masjid) มัสยิดยอดแหลมมีแนวระเบียงล้อมรอบทั้งสี่ด้าน ศิลปะแบบแคชเมียร์ ต่างจากมัสยิดทั่วไปที่ยอดเป็นโดม เมื่อเดินเข้าไปด้านในจะพบโถงกว้าง มีเสาไม้ขนาดใหญ่ที่ว่ากันว่ามีอยู่ 378 ต้นค้ำยันโครงสร้าง ส่วนกลางเปิดโล่งมีสระน้ำอยู่ตรงกลาง มัสยิดแห่งนี้ผ่านการบูรณะมาแล้วหลายครั้งแต่ยังคงรูปแบบเดิมไว้

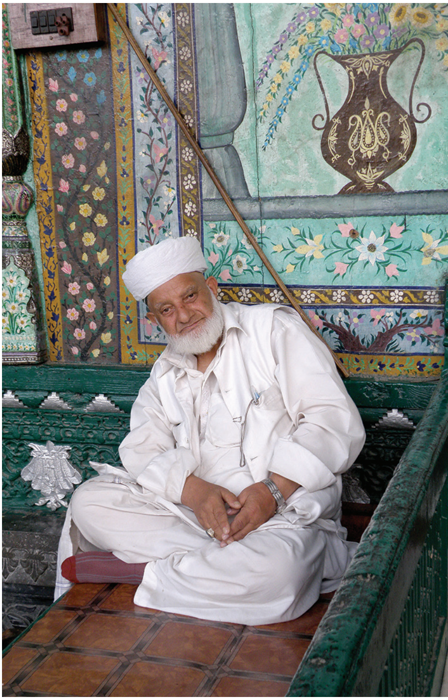

บาบาที่หน้ามัสยิดซาห์อีฮัมดาน

< ภายในมัสยิดจามา ว่ากันว่ามีเสาไม้ 378 ต้นค้ำยันโครงสร้าง

มัสยิดอีกแห่งที่ฟารุกพาไปคือ ซาห์อีฮัมดาน (Shah-i-Hamadan) ซึ่งผมชอบที่สุด มัสยิดแห่งนี้ตกแต่งด้วยงานไม้ที่งดงามและการเขียนสีประดับลายบนเปเปอร์มาเชอย่างละเอียด ที่ด้านหน้าเราได้พบบาบา หรือผู้นำทางจิตวิญญาณที่ทุกคนให้ความเคารพ ส่วนด้านในฟารุกพาไปดูโคมไฟหลากสีที่ประดับอยู่ข้างหน้าต่าง ก่อนกลับบาบาขอให้บริจาคให้แก่บาบาและทางวัด อาจเป็นธรรมเนียมของที่นี่ว่ามาวัดแล้วต้องทำบุญ

วัดสุดท้ายก่อนจบการเที่ยวในศรีนาการ์คือ พีร์ ดาสต์กีร์ ซาฮิบ (Pir Dastgir Sahib) ที่ตั้งอยู่ตรงทางแยกในเมืองเก่า ยามเย็นแบบนี้หน้าวัดมีผู้คนพลุกพล่าน จนคนต่างถิ่นอย่างเรารู้สึกแปลกแยกเมื่อถูกมอง ที่นี่ตกแต่งด้วยเปเปอร์มาเชลายละเอียดสวยงามเช่นกัน ฟารุกพาเข้าไปด้านใน เห็นบริเวณสำหรับสวดมนต์ของผู้ชายกับผู้หญิงแยกออกจากกัน มีห้องกระจกที่ด้านในมีกล่องสีทองประดับด้วยไฟกะพริบหลากสี และมีเจ้าหน้าที่เฝ้าอยู่ด้วย กล่องที่ว่านี้เป็นที่เก็บรักษาอัฐิของ พีร์ ดาสต์กีร์ (Pir Dastgir) นักบุญคนสำคัญที่ศาสนิกชนเคารพศรัทธาเป็นอย่างสูง

จากการเที่ยวชมมัสยิดและศาสนสถานในศรีนาการ์วันนี้ ทำให้เห็นว่า ศาสนสถานเหล่านี้มีความเป็นเอกลักษณ์ สวยงาม และไม่เหมือนที่อื่นใด เนื่องจากดินแดนแห่งนี้เคยได้รับอิทธิพลจากทั้ง

ศาสนาพุทธ ฮินดู และอิสลาม จึงเกิดการผสมผสานศิลปะจากทั้งสามศาสนาเข้าด้วยกัน เกิดเป็นศิลปะและสถาปัตยกรรมแบบแคชเมียร์

วันนี้ฟารุกพาเที่ยวอย่างจุใจ แวะตามที่ต่างๆ ในศรีนาการ์ จนพวกเราหมดแรงไปตามๆ กัน กว่าจะได้ลงเรือกลับเข้าบ้านก็เป็นเวลาที่พระอาทิตย์คล้อยต่ำลงแล้ว มูฮัมเหม็ดเตรียมน้ำชาไว้รอเมื่อพวกเรากลับถึงบ้านเรือ คราวนี้เป็นคักวา (Kakva) หรือชาเขียวไม่ใส่นมตามแบบฉบับชาวแคชเมียร์ เราจึงได้จิบชาที่ระเบียงบ้านเรือ ชมบรรยากาศทะเลสาบดาลยามเย็นซึ่งดูจะคึกคักกว่าช่วงกลางวันที่มีแดดจ้า เรือหลายลำพายผ่านไปมา ทั้งเรือที่พานักท่องเที่ยวกลับเข้าที่พัก เรือชาวบ้านที่สัญจรไปมา เรือขายของต่างๆ

จนดวงอาทิตย์ลาลับ ท้องน้ำของทะเลสาบดาลจึงคืนกลับสู่ความสงบอีกครั้ง